

Časopis Československá psychologie slaví v tomto roce 60 let své existence. Z hlediska vývojové psychologie se tudíž nachází v období pozdní dospělosti a z pohledu celoživotního vývoje lze říci, že jde o zdařilý život.

Československá psychologie vznikla v r. 1957 na popud Jana Doležala, jenž byl v té době vedoucím katedry psychologie i Psychologického ústavu University Karlovy (sídlo redakce časopisu bylo v Toskánském paláci, který byl současně sídlem Psychologického ústavu UK). První redakční rada Československé psychologie byla interdisciplinární a skvěla se slavnými jmény: Miroslav Bažány, Josef Hádlík, Vilém Chmelař, Anton Jurovský, Vilém Laufberger, Josef Linhart, Zdeněk Servít, Vladimír Tardy. Do pečlivě vybraného prvního čísla byly zařazeny stati Vl. Tardého, J. Láta, J. Madlafouska, Z. Matějčka a E. Syřišťové a J. Srnce. Časopis vydávala Československá akademie věd, a to až do r. 2007, kdy se Psychologický ústav AV ČR stal veřejnou výzkumnou institucí a Akademie věd ČR na něj vydávání časopisu převedla. Tematicky je Československá psychologie vymezena široce, aby poskytla prostor co nejširšímu spektru oborů a témat psychologického výzkumu a praxe. Tuto možnost nabízí již po léta v různých jazycích, přístupech a žánrech. V padesátých a normalizačních letech se na jejích stránkách objevily i ideologicky zaměřené a tendenční články, ale v rámci celého publikačního portfolia to bylo nízké procento, nad kterým vždy dominovala poctivá věda.

Československá psychologie nese od svého založení podnázev „Časopis pro psychologickou teorii a praxi“. V programovém prohlášení, které časopis dostal v r. 1957 do vínku, redakce uvádí, že časopis navazuje na pokrokové tradice České myslí, kterou v roce 1900 založil a po dlouhou dobu vedl Ferdinand Krejčí. V duchu těchto tradic chtěla i Československá psychologie „...usilovat o to, aby vždy podněcovala k samostatné a tvůrčí vědecké práci a stala se fforem, na němž v kritické diskusi budou svobodně a osobitým způsobem uplatňovat své názory a bojovat za vědeckou pravdu všichni naši psychologičtí pracovníci, stojící na půdě vědeckého světového názoru a usilující o další rozvoj pokrokové psychologie a o překonávání v této vědní oblasti stále se ještě vyskytujících přežitků spekulativního myšlení a nazírání.“ Za významný úkol pokládala redakční rada „... další ujasňování otázky předmětu psychologie a jejího vztahu k fyziologii“.¹ Tato druhá citovaná část prohlášení se vztahuje k tehdejším snahám redukovat předmět psychologie na fyziologii vyšší nervové činnosti.

Při přípravě časopisu hodlala redakce využít zkušeností, které její členové získali při vydávání *Psychologie*, jež pod vedením Mihajla Rostohara a posléze Viléma Chmelaře vycházela v Brně (1935–1950), dále *Psychologického sborníku* – vycházel pod vedením Antona Jurovského v Turčianském Martině (1946–1949) – a *Psychologického časopisu*, který byl publikován v Bratislavě (1953–1954) zásluhou Tomáše Pardela.

Od svého založení do r. 1964 vycházel časopis čtvrtletně. Od r. 1965 doposud vychází 6x ročně. Rozšíření na šest čísel redakce zdůvodnila snahou o zlepšení publikačních možností pro psychology a rovněž snahou o zvýšení prestiže časopisu. Časopis byl od svého založení strukturován do rubrik Methodické sdělení, Referáty a recenze, Přehled časopisů, Konference, Psychologie u nás a jinde, Zprávy; abstrakty vycházely v ruštině a angličtině.

Statě byly publikovány v češtině a slovenštině, sporadicky v angličtině. Kromě odborného periodika plnil časopis též funkci zpravodajskou, když informoval přede-

¹ J. Doležal (1957): Na cestu novému časopisu Československá psychologie, 1, 1, s. 2 a 3.

vším o jubileích významných psychologů či chystaných akcích. Referáty a recenze pokrývaly spektrum cizojazyčné (spíše evropské) knižní produkce v Německu, Velké Británii, Francii a Rusku.

Po smrti J. Doležala se v roce 1965 stal vedoucím redaktorem Vladimír Tardy, jenž byl posléze v normalizačních letech (v r. 1971) donucen odejít a v čele časopisu stanul Josef Linhart; rovněž redakční rada byla s výjimkou V. Chmelaře jmenována nově. J. Linhart se stal prvním vedoucím redaktorem, který psal stati vycházející vstříc režimu, po něm takto činil i Miloslav Kodým (vedoucí redaktor od r. 1980).

V roce 1991 byla sestavena nová redakční rada v čele s Miluší Sedlákovou, která byla členkou redakční rady již v 60. letech (během normalizace však musela odejít). Redakční radu tvořili Milan Brichecín, Jiří Hoskovec, Jaromír Janoušek, Ondrej Kondáš, Jarmila Kotásková, Petr Macek, Mária Machalová, Václav Mertin, Liduška Osecká, Zdena Ruiselová, Jiří Růžička a Jan Srnec. V prvním čísle představila nově jmenovaná rada vizi cesty, po níž by se měla v dalších letech Československá psychologie ubírat. Časopis si kladl za cíl především zprostředkovat informace, které badatelé nemohli z ideologických důvodů dříve zpracovávat – např. zprávy z oblasti psychologie prožívání, pastorální psychologie, ekologické psychologie atd., ale i výsledky transkulturních výzkumů. Redakční rada podporovala též otevření témat mj. z humanistické a psychoanalytické psychologie, důležitým cílem bylo i seznamovat s pracemi českých a slovenských psychologů žijících v zahraničí a s významnými samizdatově vydanými studiemi. Rubriky, které redakční rada v roce 1991 zřídila, zůstaly povětšinou zachovány dodnes (Teoretické studie, Výzkumné studie, Z historie). Časem zanikly rubriky Jubilea a Psychologie v zahraničí. Rubrika Metodické studie se odloučila od rubriky Předběžná a metodická sdělení a rozdělila se rovněž původně společná rubrika Úvahy a diskuse. Nově se objevila rubrika Z klinické praxe.

V roce 1992 (od 36. ročníku) dostal časopis novou obálku, kterou má dodnes. Redakční rada byla obohacena o několik dalších členů: Jána Ferjenčíka, Ilju Choduru, Jiřího Koženého, Pavla Říčana a Jiřího Štikara. Po smrti Miluše Sedlákové se stal vedoucím redaktorem Jiří Hoskovec (2004–2011).

Od počátku devadesátých let se Československá psychologie řadí do elitní skupiny časopisů s impaktovým faktorem. Výše impaktového faktoru odpovídá významu Československé psychologie coby regionálního periodika, pohybuje se kolem 0,2, některý rok je větší důvod k radosti, některý menší. Pětiletý impakt se rovněž pohybuje kolem 0,2.

V čísle 1 v roce 1991 vyšla pozoruhodná úvaha Václava Břicháčka Československá psychologie – pohled do budoucnosti. Stať přetiskujeme v rubrice Úvahy a ponecháváme na laskavých čtenářích, aby posoudili, jak přesné byly vize našeho předního odborníka.

I. Šolcová